Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate Examination 2024

Lithuanian

Higher Level

Monday 17 June Morning 9:30 – 12:00

180 marks

Examination Number

Date of Birth

For example, 3rd February 2005 is entered as 03 02 05

Centre Stamp

For Examiner Only			
Q.1			
Q.2			
Q.3	(a)		
	(b)		
	(c)		
Q.4	(a)		
	(b)		
	(c)		
Q.5	(a)		
	(b)		
	(c)		
		Total	

For Examiner Only	
Paper 1	
Paper 2	
Total	
Grade	

The 2024 examination papers were adjusted to compensate for disruptions to learning due to COVID-19. This examination paper does not necessarily reflect the same structure and format as the examination papers of past or subsequent years.

Do not write on this page

Instructions

There are **two** sections in this paper.

Section A	**Reading Comprehension**	**100 marks**
Answer Reading Comprehension 1 **AND** Reading Comprehension 2		
Section B	**Written Production**	**80 marks**
Answer **THREE** questions – Question 3 (a) **or** (b) **or** (c), Question 4 (a) **or** (b) **or** (c) **AND** Question 5 (a) **or** (b) **or** (c).		

You may only use **blue or black pen** when writing your answers. **Do not use pencil**.

Write your examination number in the box on the front cover.

Write your answers in the spaces provided in this booklet. There is space for extra work at the end of the booklet. **Label any such extra work clearly with the question number and part**.

This examination booklet will be scanned and your work will be presented to an examiner on screen. **Anything that you write outside of the answer areas might not be seen by the examiner**.

Dalis A	Skaitymas	100 taškų

Atlikite pirmą ir antrą užduotis.

Pirma užduotis

Perskaitykite tekstą ir atsakykite į visus klausimus.

Afterlife

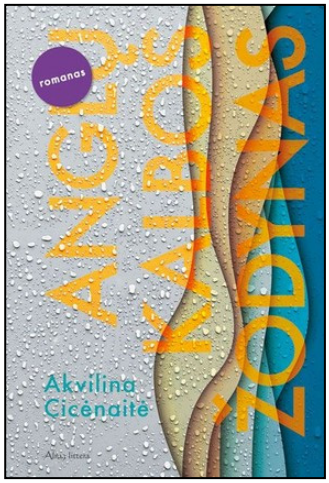

1. Tą rytą priešgaisrinės sirenos suveikė dėl laiku neišjungto skrudintuvo. Išgirdau kauksmą duše tiesdama ranką užsukti vandenį, užsimečiau suknelę ant drėgno kūno, įsispyriau į basutes ir išėjau pro duris pasiėmusi tik raktus, miegamajame ant grindų palikusi pradėtą krauti krepšį. Lauke po palme sėdėjo vaikinas su prancūzų buldogu, gestais kalbėjosi su mergina mėlynais plaukais. Tas vaikinas mieste dėstė gestų kalbą, jo šuo irgi buvo kurčias, išmokytas suprasti gestų komandas. Jie gyveno pirmame aukšte, ir kai užuolaidos būdavo neužtrauktos, praeidama matydavau jį miegamajame sėdintį ant lovos, telefono apšviestu veidu, šalia paklodėse paskendusio šuns. Vaikinas kilstelėjo ranką sveikindamasis.

2. Kieme žmonių vis daugėjo. Pasirodė pilotas, kurį kartais matydavau uniformuotą, jogos mokytoja, kuriai iš paskos koridoriuose nusidriekdavo rožių kvapo šleifas, jaunas tatuiruotas į Jėzų panašus ilgaplaukis, kuris mėgo vakarais balkone garsiai leisti regį. Iš automobilių remonto dirbtuvių kitapus gatvės klyktelėjo kakadu Džeris, dienas leidžiantis mechanikui Maikui ant peties. Visi kaimynai žinojo, kad sykį išgirdęs Džerio balsą nebegalėsi jo negirdėti, jis prasimuša pro dirbtuvių ūžesį, vaikų triukšmą žaidimų aikštelėje, pro pravažiuojančius automobilius, pro devintojo dešimtmečio muziką, trinksinčią iš ausinių.

3. Žvelgdama į vaikiną ir merginą mėlynais plaukais, bandydama suprasti jų gestų kalbą, skaityti žodžius iš lūpų, pasijutau lyg pirmosiomis dienomis Pietų pusrutulyje. Atvažiavau manydama, kad moku angliškai, bet iš tikro supratau kas antrą žodį, apkurtau, atsitrenkiau į uždarytas kalbos duris. Bėgo dienos, savaitės, mėnesiai, pamažu ėmiau atgauti klausą, uždarytos durys atsidarė, galėjau patekti į kalbos vidų, užuosti naujumu kvepiančius angliškus žodžius, nešiotis juos pakibusius ant liežuvio galo. Vieni žodžiai buvo švelnūs it šuns kailis, kiti – švitriniu popieriumi nudilginantys pirštus. Tada dar nežinojau, kad viskas klostosi maždaug taip: iš pradžių nežinai svetimos kalbos žodžių. Paskui juos įsimeni, bet vis pamiršti. Tada pamiršti žodžius gimtąja kalba. Tada dalis tavęs pradeda gyventi tik vienoje kalboje. Viso to tada nežinojau. Kai tik atvykau, naujų žodžių buvo tiek daug ir jų išmokti reikėjo begalę, vėl pradėti nuo A raidės.

4. Atsikraustę į Sidnėjų, pirmais metais apsigyvenome Pirmonte netoli jachtomis nubarstytos perlamutrinės Darlingo įlankos. Mūsų gatvė driekėsi iki pat centrinės stoties, gal dėl to erdvė rodėsi pereinama – laikini namai, kokius daugiausia renkasi laikini žmonės. Tie žmonės – studentai, turistai, užjūrio darbuotojai – vos šmėstelėję vėl dingdavo, ir aš nežinojau, kodėl jie rinkosi šį rajoną. Gal dėl to, kad ir jiems patiko jausti nemiegančio miesto pulsą, klajoti nesibaigiančiomis jo arterijomis, atrasti smulkias vienpusio eismo kraujagysles. Iš savo buto terasos viršutiniame aukšte vakarais galėjome stebėti saulėlydžio spalvomis liepsnojančius centro dangoraižius, o naktimis girdėti tolumoje gaudžiantį Anzako tiltą. Vasaros dienomis terasa įkaisdavo tiek, kad būdavo neįmanoma vaikščioti basomis, ir nuo pat ryto aplankydavo daugiaspalvių papūgų būriai, paukščiai

čerkšdami tūpdavo ant pečių, veldavosi į plaukus ir lesdavo iš rankų. Vėliau kasryt atskristi pamėgo kakadu pora, šaižiais balsais pranešdavo atvykusios, ir jei dar miegodavome, turėklais atkėblinusios iki pat miegamojo lango klykaudavo tol, kol gaudavo lesalo. Kai vėliau išsikraustėme, tų paukščių gailėjau labiau nei miesto triukšmo, nei buvimo įvykių sūkuryje, ten, kur žmonės gali pasijusti laikini, anonimiški, pereinami.

Adaptuota pagal Akvilina Cicėnaitė, Anglų kalbos žodynas, Vilnius: Alma littera, 2023

Atsakykite į klausimus nuo **(a)** iki **(i) lietuviškai**.

(a) Kodėl pasakotoja išėjo pro duris pasiėmusi tik raktus? **(1 dalis)**

(b) Kokia kalba kalbėjo vaikinas po palme? **(1 dalis)**

(c) Kokių profesijų žmonės gyveno pasakotojos name? Parašykite **dvi** profesijas. **(2 dalis)**

1.
2.

(d) Kuo unikalus kakadu Džerio balsas? Parašykite **dvi** detales. **(2 dalis)**

1.
2.

(e) Kokie, anot pasakotojos, buvo angliški žodžiai? Parašykite **dvi** detales. **(3 dalis)**

1.
2.

(f) Ko tada nežinojo pasakotoja? Parašykite **vieną** detalę. **(3 dalis)**

(g) Apie ką kalba pasakotoja kaip apie žmogaus kūną? **(4 dalis)**

(h) Raskite ir nurašykite **vieną** būtojo dažninio laiko veiksmažodį. **(4 dalis)**

(i) Ko norėdavo į terasą atskridusios kakadu? **(4 dalis)**

Answer question **(j)** in **English**.

(j) Moving to a new country can be exciting and challenging. Discuss. Refer to the text in support of your answer. (Answer in English, **two points**, about **50 words** in total.)

1.

2.

Antra užduotis
Perskaitykite tekstą ir atsakykite į visus klausimus.

Įkvepiantis darbo su jaunimu pavyzdys Širvintų rajone: „Jaunuoliams reikalinga saugi aplinka, kur jie būtų patys savimi“.

1. Mobilaus darbo su jaunimu Lietuvoje pavyzdžių vis gausėja. Vienas tokių – Širvintų rajone. Pagrindiniai mobilaus darbo su jaunimu tikslai – važiuoti pas paauglius, pritraukti aktyvius jaunus žmones, juos užimti, kelti pasitikėjimą savimi. Svarbiausia misija – būti pagalbininku tiems, kuriems labiausiai to reikia, tarpininkauti tarp jaunų žmonių ir visuomenės. Širvintų rajone ši iniciatyva vyksta Musninkų ir Gelvonų miesteliuose. „Parenkami tokie miesteliai, kuriuose jaunimas neturi jokių galimybių dalyvauti sporto, teatro, kultūros, muzikos, dailės veiklose. Todėl mobili komanda atvyksta pas juos su tam tikrais pasiūlymais ir paslaugomis“, – sako jaunimo reikalų koordinatorė G.Lipskė.

2. Širvintų atviro jaunimo centro darbuotojai ir savanoriai pasakoja, kad dialogas su paaugliais geriausiai užsimezga per įvairias veiklas. „Bandome jaunuolius visaip pritraukti, netgi kai gatvėje susitinkame, pakviečiame ateiti į užsiėmimus. Mūsų prioritetas – bendrauti su paaugliais, įgyti jų pasitikėjimą, kažką naudingo parodyti, kad jaunimas, turėdamas kokių nors problemų, išsišnekėtų, pasidalintų savo išgyvenimais. Tuomet galime nukreipti juos tinkama linkme ar pas specialistus, jei to reikia“, – teigia centro darbuotoja Jelena Masiukė. Anot pašnekovės, itin svarbu ne tik suteikti jaunuoliams ką nors naujo, juos edukuoti, bet ir išgirsti, ko jie nori patys. „Siūlomos įvairios veiklos: maisto gamyba, kino vakarai, šokiai, bet laukiame iniciatyvos ir iš jų pusės. Kartais jie nori nieko neveikti, o tiesiog su kuo nors pasikalbėti. Jiems reikia saugios aplinkos, kur jie būtų patys savimi“, – tęsia J.Masiukė.

3. Į mobilų darbą su paaugliais vyksta ir savanoriai iš užsienio. Šiuo metu Širvintų jaunimo centre jų yra net keturi: trys iš Turkijos ir vienas iš Ispanijos. „Buvau maloniai nustebintas, kad jaunuoliai Lietuvoje taip sklandžiai kalba angliškai. Kol kas neturėjome jokių kliūčių bendraudami, netgi aptardami jų problemas. Ateidami į mūsų veiklas jie gali tikėtis tiesiog pabūti, pailsėti nuo mokslų, kitų atsakomybių. Padedame jiems ir su kasdieniniais sunkumais, ir svarstant, kokį karjeros kelią pasirinkti“, – mintimis dalijasi savanoris Furkanas Muztafa Donmezas. Bendraujant su jaunimu, neišvengiamai tampama vietos bendruomenės dalimi.

„Mes dirbame ne tik su jaunuoliais, bet ir su visa bendruomene. Pavyzdžiui, praeitą savaitgalį važiavome į Gelvonus ir Musninkus, gatvėje žaidėme lauko žaidimus. Prisijungė ir maži vaikai, ir suaugę žmonės. Bendradarbiaujame ir su miestelio administracija: jei reikia pasėti veją, ką nors pasodinti ar sutvarkyti – mielai padedame“, – pasakoja J. Masiukė. Visoje Lietuvoje atvirų jaunimo centrų veikloje jaunuoliai dalyvauja nemokamai. Jie gali prisijungti ne tik prie vietinių, bet ir tarptautinių projektų.

Adaptuota pagal www.lrt.lt, nuotraukos iš jaunimo centro feisbuko paskyros

Atsakykite į klausimus nuo **(a)** iki **(i) lietuviškai**.

(a) Kokie mobilaus darbo su jaunimu tikslai? Parašykite **du** tikslus. **(1 dalis)**

1.
2.

(b) Kodėl darbo su jaunimu iniciatyva vyksta Musninkuose ir Gelvonuose? **(1 dalis)**

(c) Raskite ir nurašykite žodį, kuris reiškia jaunuolį, kuris jau ne vaikas, bet dar nesuaugęs. **(2 dalis)**

(d) Ko siekia jaunimo centro darbuotojai ir savanoriai? Parašykite **dvi** detales. **(2 dalis)**

1.
2.

(e) Kokias veiklas siūlo mobilus jaunimo centras? Parašykite **dvi** veiklas. **(2 dalis)**

1.
2.

(f) Į mobilų darbą su jaunimu vyksta tik lietuviai savanoriai. **(3 dalis)**

☐ Teisingai

☐ Neteisingai

(g) Ko jaunuoliai gali tikėtis ateidami į mobilų jaunimo centrą? **(3 dalis)**

(h) Su kokiais miesto bendruomenės nariais bendrauja jaunimo centro darbuotojai? Parašykite **du** bendruomenės narius. **(3 dalis)**

1.
2.

(i) Kiek kainuoja dalyvavimas mobilaus jaunimo centro veikloje? **(3 dalis)**

Answer questions **(j)** and **(k)** in **English.**

(j) Mobile youth centers offer a range of activities, but some suggestions also come from the youngsters themselves. Why is this important? Discuss. Refer to the text in support of your answer.

(k) Mobile youth centers are vital for some people. Why? Discuss. Refer to the text in support of your answer.

Dalis B	Rašymas	80 taškų

Trečia užduotis **(30 taškų)**

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c)**.

(a) Šiuolaikiniame pasaulyje naudinga mokytis užsienio kalbų. Aptarkite.

(apie 200 žodžių)

ARBA

(b) Sportas – svarbi žmogaus gyvenimo dalis. Aptarkite.

(apie 200 žodžių)

ARBA

(c) Jauniems žmonėms svarbu turėti aplinką, kur galėtų būti savimi. Ar sutinkate su šiuo teiginiu? Pagrįskite savo nuomonę.

(apie 200 žodžių)

Ketvirta užduotis **(30 taškų)**

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c).**

(a) Planuojate savaitgalio išvyką. Parašykite draugui / -ei ir pakvieskite vykti kartu.

- Kur vyksite ir kodėl?
- Kaip ten nuvyksite?
- Kur nakvosite?
- Kiek reikės pinigų ir kam?

(apie 200 žodžių)

ARBA

(b) Jūsų mokykloje statomas miuziklas. Jam reikia finansų. Parašykite laišką jūsų miesto verslo įmonėms ir paprašykite paremti.

- Prisistatykite.
- Papasakokite apie miuziklą.
- Kaip išleisite pinigus?
- Kokią naudą gaus įmonė?

(apie 200 žodžių)

ARBA

(c) Jūsų miestelyje rengiama miesto šventė. Pasiūlykite suorganizuoti vieną veiklą.

- Kokia tai bus veikla?
- Kas gali joje dalyvauti?
- Ko reikia jai surengti?
- Kur ji vyks?

(apie 200 žodžių)

Penkta užduotis **(20 taškų)**

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c).**

(a) Dirbtinis intelektas – naujas iššūkis visuomenei? Kokie jo privalumai ir trūkumai?

(apie 150 žodžių)

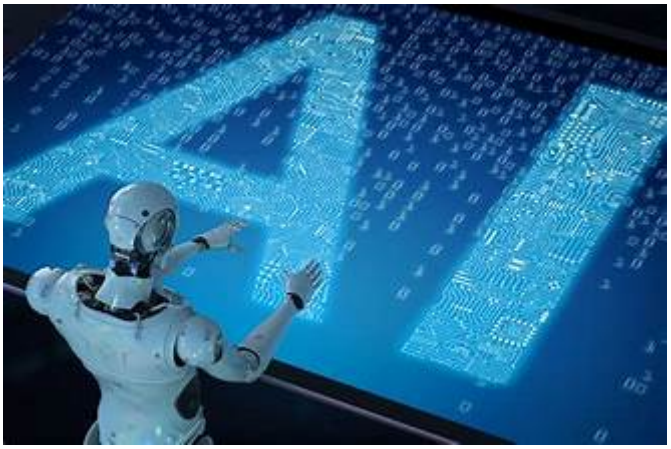

ARBA

(b) NASA naujausioje klimato tyrimų ataskaitoje praneša, kad 2023 metų liepa buvo karščiausias mėnuo nuo 1880-ųjų. Ką galime ir turime padaryti dėl klimato kaitos?

(apie 150 žodžių)

ARBA

(c) Socialinės medijos daro didelį poveikį jaunų žmonių psichinei sveikatai. Kaip apsisaugoti nuo neigiamo jų poveikio?

(apie 150 žodžių)

Optional additional page. Indicate clearly the number and part of the question(s) you are answering.

Do not write on this page

Copyright notice
This examination paper may contain text or images for which the State Examinations Commission is not the copyright owner, and which may have been adapted, for the purpose of assessment, without the authors' prior consent. This examination paper has been prepared in accordance with Section 53(5) of the *Copyright and Related Rights Act, 2000*. Any subsequent use for a purpose other than the intended purpose is not authorised. The Commission does not accept liability for any infringement of third-party rights arising from unauthorised distribution or use of this examination paper.

Leaving Certificate – Higher Level

Lithuanian

Monday 17 June

Morning 9:30 – 12:00